

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В. Геруш
“ _____ ” _____ 20__ р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни**

«ОФТАЛЬМОЛОГІЯ. ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 225 Медична психологія
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 4,

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра офтальмології ім. Б.Л. Радзіховського, дитячої хірургії та отоларингології
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедр офтальмології ім. Б.Л. Радзіховського,

Завідувач кафедри офтальмології ім. Б.Л. Радзіховського, професор _____ Я.І. Пенішкевич
(підпис)

Схвалено на засіданні кафедри дитячої хірургії та отоларингології

Завідувач кафедри дитячої хірургії та отоларингології, професор _____ О.Б. Боднар
(підпис)

Схвалено предметною методичною комісією _____

Голова предметної методичної
комісії _____
(підпис)

І.Ю. Полянський

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Фармації
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Сикирицька Тетяна Богданівна - доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент tatyana.sikiricka@bsmu.edu.ua Мельник Анна Степанівна - асистент кафедри melnyk.anna@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	http://oko.bsmu.edu.ua
Веб-сайт кафедри	oko.bsmu.edu.ua
E-mail	ophthalmology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Головна, 137
Контактний телефон	

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	1,5
Загальна кількість годин	46
Лекції	10
Практичні заняття	16
Самостійна робота	20
Вид заключного контролю	Модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Офтальмологія – галузь медичних знань, наука про орган зору, захворювання органа зору та його придатків, методи діагностики, лікування патології ока.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);

- Правила внутрішнього трудового розпорядку Буковинського державного медичного університету (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
анатомія та фізіологія людини	інфекційні хвороби
медична і біологічна фізика	внутрішня медицина
гістологія	епідеміологія
патологічна фізіологія	онкологія
мікробіологія з основами імунології	професійні хвороби

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета викладання навчальної дисципліни – оволодіння етико-деонтологічними основами охорони зору людей різного віку на основі вивчення вікової анатомії, фізіології органу зору, етіології, патогенезу захворювань, класифікацій, особливостей клінічної картини, опанування студентами необхідних знань та вмій, дій, цільових завдань, навичок, які відповідають кінцевим цілям вивчення навчальної дисципліни відповідно до ОПП.

6.2. Завдання: закладення теоретичних основ офтальмології як науки (термінологія, методи дослідження, загальні клінічні симптоми основних захворювань ока, принципи діагностики та лікування, профілактики захворюваності) та відпрацювання практичних навичок з дослідження, з методів надання невідкладної допомоги.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

7.2. загальні:

ЗК1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях

ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

ФК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Здатність узагальнювати інформацію щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань.

ФК 3. Здатність встановити психологічний контакт із пацієнтом із метою подальшого формулювання повного функціонального діагнозу та/або діагностичного формулювання, в т.ч. реєстр-синдрому з урахуванням оцінки фізичного, психічного розвитку, клінічного діагнозу та диференційної діагностики.

ФК 4. Здатність до вибору оптимальних методів та проведення клінічної / психологічної діагностики пацієнта.

ФК 11. Здатність до діагностики невідкладних станів, визначення тактики і надання екстреної та невідкладної медичної допомоги.

ФК 12. Здатність до практичного використання психологічного впливу та психотерапії.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати: загальні питання організації офтальмологічної допомоги; причини розвитку патологічних процесів; особливості клінічної симптоматики основних захворювань органу зору; тактику невідкладної допомоги та сучасні принципи лікування хворих з різною патологією.

Уміти:

поставити попередній діагноз поширених очних захворювань та пошкоджень; надати першу лікарську допомогу; прийняти рішення щодо наступної лікарської допомоги; висвітлити зв'язок патологічного процесу в організмі хворого із захворюванням зору, визначити і надати лікарські рекомендації; на основі знання епідеміології, ролі факторів зовнішнього середовища, генетичних і соціальних факторів, сучасних досягнень офтальмології вміти проводити профілактичні заходи щодо запобігання виникнення епідеміологічних спалахів, пошкоджень органу зору і розвитку тяжкої форми інвалідності - сліпоти.

8.2. Демонструвати:

ПРН 7. Інтерпретувати та прогнозувати вплив лікування на перебіг хвороби / розладу з метою оптимізації програм медичної, психологічної та медико-психологічної допомоги.

ПРН 8. Визначати та вести контингент осіб, яким надається медична, психологічна та медико-психологічна, в т.ч. екстренна, допомога.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 46 годин (1,5 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Офтальмологія», який складається з трьох змістових модулів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Особливості органа зору. Захворювання додаткового апарату ока.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Запальні та дистрофічні захворювання ока.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Пошкодження органа зору. Раптова втрата зору.

Змістовий модуль 1.

Особливості органа зору. Захворювання додаткового апарату ока.

Тема 1. Анатомо-топографічні особливості органа зору. Функції органа зору. Зорова сенсорна система (зоровий аналізатор, його головні та допоміжні структури). Головні структури (світлосприймаючий та аналізуючий апарат, фоторецептори та нейрони сетчатки, зорові нерви, зовнішні коленчаті тіла, зорові зони кори, формування зорового образу). Допоміжні структури (окоруховий апарат та світлопровідний апарат).

Очне яблуко, його зовнішня капсула – склера, рогівка. Особливості будови рогівки, її іннервація, живлення, функції (світлозаломна і захисна). Судинна оболонка та три її відділи: райдужна, війкове тіло, хоріоїдея. Райдужка, її будова, функції, кровопостачання, іннервація. Війкове (циліарне) тіло, циліарні відростки, будова та функції (утворення внутрішньоочної рідини). Акомодацийний м'яз, його особливості та іннервація. Хоріоїдея, її будова і взаємодія з сітківкою. Дві системи кровопостачання судинної оболонки, їх роль у виникненні і поширенні запальних процесів. Сітківка, її зорово-нервові елементи (колбочки та палички). Жовта пляма, особливості її будови. Зоровий акт. Теорія зору. Основні елементи зорового акту: світловідчуття, периферичний зір, форменний зір, бінокулярний зір.

Зоровий нерв як продовження внутрішнього шару сітківки, частковий перехрест (хіазма) зорових нервів, зоровий тракт, підкіркові зорові центри, зорові центри кори головного мозку. Вміст очного яблука та камери ока. Кришталик, функції (світлозаломна і акомодацийна), особливості його будови, живлення. Цинова зв'язка (війковий поясок). Склисте тіло. Передня камера, її вміст. Внутрішньоочна рідина, її склад та роль у внутрішньоочному обміні. Кут передньої камери (райдужно-рогівковий), фонтанові простори. Шлемів канал (венозний синус склери). Задня камера. Шляхи відтоку внутрішньоочної рідини. Вплив центральної нервової системи через вазомоторний і трофічний апарати на внутрішньоочний обмін.

Очна ямка, стінки орбіти. Отвори очної ямки: зоровий отвір (зоровий нерв, очна артерія), верхня орбітальна щілина (окоруховий нерв, відвідний нерв, блокоподібний нерв, перша гілка трійчастого нерва), нижня очноямкова щілина. Відношення орбіти до додаткових пазух носа і порожнини черепа. Вміст орбіти: орбітальна клітковина, нерви, циліарний вузол, окорухові м'язи, місце їхнього початку і прикріплення, іннервації, функції. Тенонова капсула, теноновий простір, їхнє значення. Тарзоорбітальна фасція, її значення.

Гострота та поле зору. Бінокулярний зір. Кольоро- та світлосприйняття. Дослідження центрального зору. Гострота зору, одиниця її виміру, кут зору. Величина мінімального кута зору. Принцип побудови таблиць для вимірювання гостроти зору. Визначення гостроти зору за допомогою таблиць. Роль оптичної системи ока.

Дослідження кольорового зору. Колір і його основні ознаки. Умови, необхідні для розпізнавання кольорів. Трихроматія нормального людського ока. Дихроматія. Пояснення помилок, допущених дихроматом. Діагностика кольоросліпоті. Поліхроматичні таблиці.

Дослідження периферичного зору – поля зору. Нормальні межі поля зору, фізіологічна скотома. Способи визначення поля зору: контрольний, периметрія, кампіметрія. Концентричне звуження поля зору. Сектороподібні дефекти, половинне випадіння поля зору обох очей (геміанопсія), обмежені дефекти в полі зору (скотома). Види скотом (центральна, периферичні, відносні, абсолютні, негативна, позитивна).

Дослідження сутінкового зору. Поріг розпізнавання і поріг подразнення, їхня несталість. Адаптація. Теорія подвійності зору. Адаптаційні криві. Гемералопія. Методи виявлення гемералопії. Феномен Пуркин'є і метод С.В. Кравкова. Гемералопія симптоматична і есенціальна, їхній зв'язок з загальним станом організму, професійними і побутовими умовами.

Тема 2. Рефракція та акомодация. Оптична система очей, її складові частини. Одиниця виміру рефракції – діоптрія. Поняття про фізичну рефракцію ока і вікова динаміка її розвитку. Об'єктивні і суб'єктивні методи визначення клінічної рефракції. Залежність клінічної рефракції від заломленої сили оптичних середовищ та довжини вісі ока. Характеристика клінічної рефракції та її різновиди: еметропія, міопія, гіперметропія. Астигматизм. Методи дослідження. Поняття про співрозмірну і неспіврозмірну клінічну рефракцію (еметропія, аметропія, анізометропія). Вікова характеристика та питома вага різних видів рефракції. Еметропія, її клінічна характеристика, поширення, методи визначення. Гіперметропія (далекозорість). Вікова динаміка, поширення. Особливості оптичної корекції гіперметропії. Міопія (короткозорість). Вроджена і прогресуюча короткозорість. Зміни в оболонках ока під час прогресуючої короткозорості. Патогенез, класифікація, роль несприятливих факторів. Принципи медикаментозного та хірургічного лікування. Профілактика. Оптимальна окулярна корекція, контактна корекція, рефракційна хірургія за допомогою ексимерного лазера.

Астигматизм. Характеристика, поширення, вікова динаміка. Види астигматизму, методи його визначення. Особливості скелець, що застосовуються для корекції астигматизму. Контактні лінзи.

Акомодация. Конвергенція та її роль при акомодации. Довжина та об'єм акомодации. Зміни акомодации, пов'язані з віком. Спазм і параліч акомодации, їх причини. Діагностика спазмів акомодации та їх профілактика.

Тема 3. Захворювання повік, слізних органів, кон'юнктиви та орбіти. Блефарити, ячмінь, халязіон, абсцес, флегмона повіки. Ураження нервово-м'язевого апарату повік. Птоз, лагофтальм. Природжені аномалії (колобома повік, анкілоблефарон, заворот, виворіт повік, епікантус, птоз). Захворювання повік, спричинені демодекозом (особливості клінічної картини, діагностика, лікування та профілактика). Новоутворення повік (доброякісні, злоякісні). Показання до хірургічного лікування, кріодеструкції, променевої терапії, діатермокоагуляції та хіміотерапії.

Вроджені аномалії слізної залози. Дакріоаденіт. Етіологія, клініка, методи діагностики, перебіг, ускладнення. Принципи лікування.

Дакріоцистит новонароджених. Клінічні ознаки, причини і час появи. Методи діагностики та лікування, можливі ускладнення. Дакріоцистит хронічний. Клініка, причини, перебіг, ускладнення. Методи оперативного лікування. Профілактика. Дакріоцистит гострий (флегмона слізного мішка). Клініка, перебіг, наслідки. Принципи лікування і профілактики.

Кон'юнктивіти. Гострий кон'юнктивіт, скарги, виділення, вигляд кон'юнктиви, кон'юнктивальна ін'єкція очного яблука і відміна від перикорнеальної. Етіологія. Методи лікування. Профілактика поширення кон'юнктивіту у дитячих закладах. Епідемічний кон'юнктивіт, викликаний паличкою Коха-Уікса. Заходи масової профілактики, санітарно-гігієнічні заходи. Особливості діагностики гострих кон'юнктивітів (диплобацилярного, пневмококового, дифтерійного) та лікування.

Гонобленорея новонароджених і дорослих. Її профілактика та лікування. Наслідки. Лікування загальне і місцеве.

Вірусні кон'юнктивіти (герпесвірусні, аденовірусні). Особливості діагностики та лікування. Кіревий та віспяний кон'юнктивіти: діагностика, клінічний перебіг, лікування та профілактика.

Кон'юнктивіт хронічний. Необхідність виявлення і усунення хронічно діючих факторів. Хронічні кон'юнктивіти як професійна патологія і заходи профілактики їх у промисловості і сільському господарстві.

Запальні захворювання орбіти: остеопериостит, флегмона орбіти, тромбоз печеристої пазухи, пов'язані з захворюванням зубощелепної системи (періодонтити гострий і хронічний, прикоренева гранулема, остеомієліт щелеп, флегмони і абсцеси щелепно-лицьової ділянки та шиї, фурункули або карбункули обличчя, бешиха обличчя). Шляхи поширення інфекції в орбіту (по венозним і лімфатичним судинам, гематогенно-метастатичним шляхом). Загальна симптоматика, властива для запального процесу в орбіті. Методи діагностики запальних захворювань орбіти, клініка і перебіг.

Змістовий модуль 2.

Запальні та дистрофічні захворювання ока.

Тема 4. Захворювання рогівки, склери, судинної оболонки. Кератити екзогенного походження. Інфекційні кератити бактеріального походження. Виразка рогівки. Умови виникнення виразкового процесу в рогівці. Повзуча виразка рогівки. Клініка, перебіг, наслідки. Роль хронічного дакріоциститу. Лікування. Профілактика: дакріоцисториностомія, захист очей робітника.

Кератити вірусної етіології. Аденовірусний кератокон'юнктивіт. Клініка. Перебіг. Лікування місцеве і загальне. Епідеміологія. Профілактика. Кератити, обумовлені захворюваннями кон'юнктиви, повік і мейбомієвих (тарзальних) залоз. Лікування. Профілактика. Катаральний кератит під час гострого кон'юнктивіту. Профілактика, лікування. Кератити ендogenousного походження. Інфекційні кератити. Кератит при вродженому сифілісі (паренхіматозний). Клініка. Циклічність перебігу. Наслідки. Причини виникнення. Симптоми вродженого сифілісу. Серологічні показники. Лікування специфічне, загальнозміцнююче і місцеве симптоматичне.

Туберкульозні кератити. Гематогенний туберкульозний кератит під час туберкульозного метастатичного іридоцикліту. Патогенез. Клініка. Лікування загальне: специфічне комплексне, десенсибілізуюче, загальнозміцнююче, лікування місцеве: симптоматичне і специфічне. Туберкульозно-алергічний кератит. Клініка і перебіг. Загальний стан дитячого організму. Лікування загальне: специфічне, десенсибілізуюче та загальнозміцнююче. Лікування місцеве: специфічне і симптоматичне. Профілактика туберкульозних уражень.

Нейрогенні кератити. Нейропаралітичний кератит під час ураження трійчастого нерва. Особливості клініки – відсутність чутливості, ареактивність ока. Герпетичний кератит. Клініка різних форм. Перебіг. Наслідки. Теорії патогенезу. Лікування. Кератит під час оперізуючого лишая. Клініка уражень рогівки, шкіри і загального стану. Лікування загальне і місцеве. Грибкові ураження рогівки. Клініка, перебіг, особливості діагностики. Специфічні методи лікування.

Структура захворювань судинного тракту (запальні, дистрофічні процеси, новоутворення, вроджені аномалії). Запалення судинного тракту (увеїт). Найчастіші причини виникнення увеїту у людей різного віку. Патогенетичні механізми розвитку увеїтів: інфекційно-метастатичні і токсико-алергічні. Класифікація увеїту за перебігом, локалізацією, клініко-морфологічної картиною, етіологією, імунологічним статусом. Основні морфологічні, функціональні ознаки і механізми увеїту (хоріоїдиту, панувеїту). Вікові особливості перебігу і наслідків увеїту. Диференційований діагноз захворювань судинного тракту залежно від їх етіології за клінічною, лабораторною (необхідність допоміжних методів дослідження: рентгенологічних, електрофізіологічних та імунологічних) картиною (грипозний, колагенозний, вірусний, туберкульозний, сифілітичний, токсоплазмозний, фокальний та ін.). Організація, принципи, методи загального і місцевого лікування переднього і заднього увеїту залежно від етіології та характеру процесу. Наслідки. Профілактика.

Тема 5. Патологія кришталика. Катаракта вроджена та набута (стареча, вторинна, ускладнена, травматична), її розвиток, патогенез, класифікація. Ознаки зрілості катаракти. Методи лікування. Показання до операції. Афекія, методи корекції. Катаракта вроджена (клініка, діагностика, лікування). Аномалії розвитку кришталика.

Тема 6. Глаукома. Визначення і кардинальні симптоми глаукоми. Класифікація. Значення стану серцево-судинної і нервової системи у виникненні і перебігу глаукоми. Відкритокутова та закритокутова глаукома (діагностика, клінічний перебіг). Гострий напад глаукоми. Наслідки лікованого і нелікованого гострого нападу. Диференціальна діагностика з гострим іритом. Лікування невідкладне: консервативне загальне і місцеве. Показання і строки хірургічного лікування. Диференціальна діагностика глаукоми з початковою старечою катарактою. Перебіг. Лікування: режим міотиків, показання до хірургічного та лазерного лікування, принципи хірургічного лікування. Режим хворого на глаукому. Вроджена глаукома (етіологія, патогенез), особливості клініки та лікування.

Вторинна глаукома, клінічні форми, принципи діагностики та лікування. Сліпота внаслідок глаукоми. Профілактика, методи ранньої діагностики глаукоми. Активне виявлення хворих на глаукому. Диспансеризація хворих на глаукому.

Тема 7. Захворювання сітківки та зорового нерва.

Дистрофія сітківки в ділянці жовтої плями (спадкові, вікові). Пігментна дистрофія сітківки. Атрофії зорового нерва.

Змістовий модуль 3.

Пошкодження органа зору. Раптова втрата зору.

Тема 8. Раптова втрата зору. Невідкладні стани в офтальмології (гостра непрохідність центральної вени сітківки та її гілок, емболія центральної артерії сітківки, відшарування сітківки, флегмона орбіти). Запалення зорового нерва (неврит). Папіліт і ретробульбарний неврит (етіологія, клініка), особливості діагностики. Невідкладна допомога. Принципи лікування. Наслідки. Гострі та хронічні отруєння (метиловий, етиловий спирти, свинець, хінін, наркотичні речовини, тютюнопаління), особливості клінічного перебігу. Невідкладна допомога, наслідки.

Застійний диск зорового нерва. Причини розвитку, стадії розвитку. Особливості кожної стадії. Диференційна діагностика з невритами зорового нерва. Особливості лікування.

Гостра непрохідність центральної вени сітківки та її гілок. Клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога. Прогноз, наслідки. Емболія центральної артерії сітківки, особливості клінічного перебігу, діагностика, лікування, надання невідкладної допомоги, наслідки.

Відшарування сітківки. Етіологія, патогенез, особливості офтальмологічної картини. Строки і методи оперативних втручань. Використання сучасних методів лікування.

Тема 9. Зміни органа зору при загальних захворюваннях. Зміни ока при серцево-судинних захворюваннях (гіпертонічна і гіпотонічна хвороби, атеросклероз).

Зміна органу зору при захворюваннях крові (лейкози, злоякісна анемія), токсикозах вагітних, хворобах нирок, у хворих на СНІД. Зміни органу зору під час захворювання ендокринної системи (цукровий діабет, хвороби щитоподібної залози, гіпофіза).

Тема 10. Пошкодження органа зору. Невідкладна допомога. Класифікація травм органу зору. Контузії органа зору.

Контузія повік. Крововиливи під шкіру повік, їх джерела. Підшкірна емфізема. Контузії очного яблука: пошкодження рогівки, склери, райдужки, субкон'юнктивальні розриви склери, пошкодження війкового тіла, крововилив у скловидне тіло, пошкодження кришталика (травматична катаракта), струс сітківки, розриви та відшарування сітківки, пошкодження зорового нерва. Симптоми та методи діагностики. Лікування наслідків контузій очного яблука та додаткового апарату ока. Реабілітація хворих із травматичною катарактою.

Сторонні тіла кон'юнктивальної порожнини та рогівки. Методи виявлення, виділення.

Проникні поранення очного яблука, абсолютні та відносні ознаки проникних поранень ока. Принципи надання спеціалізованої допомоги, ускладнення. Реабілітація хворих із проникними пораненнями ока. Диспансеризація.

Опіки ока та його придатків. Симптоми та клінічний перебіг опіків повік, кон'юнктиви, рогівки при кислотних, лужних та термічних опіках. Опіки променистою енергією (ультрафіолетове, інфрачервоне, рентгенівське, ультразвукове випромінювання). Перша допомога. Лікування патогенетичне, симптоматичне, медикаментозне, хірургічне. Ускладнення та сучасні методи лікування. Реабілітація хворих із хімічними опіками очей

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індиві- дуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Анатомо-функціональні особливості органа зору. Захворювання додаткового апарату ока.					
Тема 1. Анатомо-фізіологічні особливості органа зору. Функції органа зору та методи їх дослідження.		2	2	1	
Тема 2. Рефракція та акомодация..			2	2	
Тема 3. Захворювання повік, слізних органів, кон'юнктиви та орбіти		2	2	2	
Разом за змістовим модулем 1		4	6	5	
Змістовий модуль 2. Запальні та дистрофічні захворювання ока.					
Тема 1. Захворювання рогівки, склери, судинного тракту.		2	2	2	
Тема 2. Патологія кришталика. Патологія окорухового апарату ока			2	1	
Тема 3. Глаукоми. Патологія склистого тіла, сітківки та зорового нерва.		2	2	2	
Разом за змістовим модулем 2		4	6	5	
Змістовий модуль 3. Раптова втрата зору. Невідкладні стани в офтальмології					
Тема 1. Пошкодження органа зору. Невідкладна допомога.		2	2	1	
Тема 2. Раптова трата зору при захворюваннях сітківки та зорового нерва			2	2	
Тема 3. Зміни органа зору при загальних захворюваннях організму.			2	2	
Разом за змістовим модулем 3		2	6	5	
Індивідуальна робота (за наявності)					
Підсумковий модульний контроль			2		
УСЬОГО ГОДИН		10	20	15	

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	Тема	Кількість годин
---	------	-----------------

1	Функції органа зору в різному віці. Головні діагностичні методи в офтальмології. Сліпота. Поняття “норма” та “патологія” органу зору. Досягнення сучасної офтальмології.	2
2	Діагностика та невідкладна допомога, профілактика запалення повік, слізних органів та орбіти (ячмінь, абсцес повік, дакриоцистит, періостит, флегмона орбіти).	2
3	Діагностика запалення кон'юнктиви та оболонок ока (“червоне око” – кон'юнктивіти, кератити, іридоцикліти, увеїти, ретиніт, енд офтальміт, панофтальміт). Діагностика та лікування. Профілактика.	2
4	Поступове зниження зору: Катаракта: природжена, набута (травматична, ускладнена, вторинна, стареча). Дистрофії жовтої плями. Атрофія зорового нерва. Новоутворення очного яблука. Глаукоми. Діагностика, лікування, профілактика.	2
5	Пошкодження органу зору та додаткового апарата ока. Невідкладна допомога. Профілактика, диспансеризація.	2

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Анатомо-фізіологічні особливості органу зору. Функції органу зору та методи їх дослідження. Рефракція та акомодация	3
2	Захворювання повік, слізних органів, кон'юнктиви, орбіти.	2
3	Захворювання рогівки, склери, судинної оболонки.	2
4	Поступова втрата зору. Захворювання кришталика. Глаукома.	2
5	Зміни органа зору при загальних захворюваннях. Раптова втрата зору при захворюваннях сітківки та зорового нерва.	3
6	Пошкодження органу зору. Невідкладна допомога.	2
7	Підсумковий модульний контроль.	2
Разом		16

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	Кількість годин
		Денна форма
МОДУЛЬ 1 «ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»		
<i>Змістовий модуль 1. Загальна лікарська токсикологія. Токсикологічна характеристика препаратів, які впливають на периферичну та центральну нервову систему</i>		
1.	Історія розвитку офтальмології у 17-20 століттях. Засновники офтальмології в Україні. Організація офтальмологічної служби в Україні.	2
2.	Еволюція органа зору та онтогенез людського ока	2
3.	Методи дослідження структур очного дна. Інтерпретація отриманих даних.	3
<i>Змістовий модуль 2. Запальні та дистрофічні захворювання ока</i>		
4.	Доброякісні та злоякісні пухлини органа зору, його додатків. Клініка, діагностика, лікування.	2
5.	Сучасні можливості ранньої діагностики глаукоми.	3
6.	Підготовка хворого та його ока до операції. Лікування в післяопераційному періоді.	2

<i>Змістовий модуль 3. Пошкодження органа зору. Раптова втрата зору.</i>		
7.	Хірургічна реабілітація при проникних пораненнях ока та контузіях тяжкого ступеня.	3
8.	Ускладнення оклюзій вен сітківки.	3
	Всього:	20

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графологічні схеми практичних занять).
- Написання рефератів і підготовка презентацій на теми:
Сучасні погляди на патогенез вікдритокуючої глаукоми.
Роль нейропротекції в терапії глаукоми.
Зміни органа зору при СНІДі.
Сучасне лікування первинної глаукоми.
Симуляція та агравація. Контрольні методи визначення гостроти зору.
Сучасні можливості корекції пресбіопії.
Анти-ангіогенна терапія в офтальмології.
Діабетичний макулярний набряк: підходи до діагностики та лікування.
Оптична когерентна томографія в діагностиці очних захворювань.
Токсична дія лікарських засобів на орган зору.
Сучасні концепції ведення оклюзій вен сітківки.
Переваги та недоліки (ускладнення) контактної корекції.
Генна терапія захворювань сітківки та зорового нерва.
Сучасні тенденції в лікуванні амбліопій.
Кератоконус: від діагностики до лікування.

10. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

Змістовий модуль 1.

1. Зоровий аналізатор, його значення у пізнанні зовнішнього світу.
2. Історія розвитку офтальмології. Засновники вітчизняної офтальмології. Київська школа офтальмології.
3. Досягнення сучасної офтальмології. Видатні офтальмологи: В.П.Філатов, Й. Меркулов, Н.О.Пучковська, М.Л.Краснов, М.М.Краснов, С.М.Федоров.
4. Поняття про абсолютну, професійну та громадську сліпоту. Головні причини сліпоти. Профілактика сліпоти у дорослих та дітей.
5. Сліпота. Показник сліпоти. Навчання та працевлаштування сліпих (УТОС). Реабілітація інвалідів внаслідок патології органа зору.
6. Формування зорових образів. Роль кори головного мозку у акті зору. Теорії акту зору.
7. Рогівка. Її будова, кровопостачання, властивості та функції.
8. Райдужка. Її будова, кровопостачання, властивості та функції.
9. Війкове (ціліарне) тіло та хоріоїдея. Їх будова, функції.
10. М'язи райдужки, та війкового тіла. Сітківка, її будова, функції паличок та ковбочок.
11. Анатомія зорового нерву, особливості його будови та топографії.
12. Кришталик. Його функції, живлення, властивості.
13. Кровопостачання очного яблука.
14. Будова орбіти та її вміст.
15. М'язи повік. Їх функція та інервація.
16. Будова кон'юнктиви. Клінічні ознаки її нормального стану.
17. Анатомія слъзових органів. Методи дослідження слъзових шляхів.
18. Зовнішні м'язи ока. Їх інервація та функції.

19. Сутінковий зір, його порушення, методи дослідження.
20. Дослідження гостроти зору. Формула гостроти зору.
21. Принципи побудови таблиць для визначення гостроти зору. Кут зору.
22. Периферійний зір та його дослідження. Види порушень поля зору.
23. Кольоровідчуття, його порушення, методи дослідження. Теорії кольоровідчуття.
24. Основні елементи світозаломної системи ока. Поняття про діоптрію.
25. Види клінічної рефракції. Роль зовнішнього середовища в формуванні рефракції.
26. Методи визначення рефракції (об'єктивні та суб'єктивні).
27. Корекція аметропії у дітей.
28. Оптичні окулярні стекла та їх застосування. Контактні лінзи та їх застосування.
29. Об'єм та довжина акомодатії, її зв'язок з рефракцією. Найдальша та найближча точки ясного зору.
30. Акомодатія та її вікові зміни. Пресбіопія.
31. Гіперметропія, її клініка, діагностика та корекція.
32. Міопія, її клініка, причини розвитку.
33. Ускладнення короткозорості. Профілактика прогресування міопії.
34. Астигматизм, його види та корекція.
35. Методи дослідження переднього відрізка ока (фокальне, біфокальне освітлення, біомікроскопія).
36. Методи дослідження оптичних середовищ ока.
37. Офтальмоскопія, її види.
38. Картина нормального очного дна.
39. Головні умови бінокулярного зору. Значення бінокулярного зору у виборі професії.
40. Співдружна косоокість, діагностика, види.
41. Прихована косоокість, клініка, діагностика.
42. Уявна косоокість, клініка, діагностика.
43. Принципи лікування співдружньої косоокості.
44. Паралітична косоокість, її ознаки, диференційна діагностика, методи лікування.

Змістовий модуль 2.

45. Аномалії положення повік (ентропіон, ектропіон, птоз, лагофтальм). Причини їх виникнення, клініка, методи лікування.
46. Запальні захворювання повік, ячмінь, халязіон. Клініка, лікування. Диференційна діагностика з інфекційними захворюваннями шкіри повік. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
47. Блефарити, їх клініка та лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
48. Хронічний дакріоцистит, його етіологія, клініка, лікування.
49. Флегмонозний дакріоцистит, клініка та лікування.
50. Дакріоцистит немовлят, клініка та лікування.
51. Запальні захворювання орбіти (остеоперіостит, флегмона орбіти, тромбоз печеристої пазухи), клініка та лікування. Диференційна діагностика з паразитарними (гельмінтними) захворюваннями орбіти. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
52. Клінічний перебіг та методи лікування гострих запалень слизової оболонки. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
53. Клінічні вияви, етіологія та методи лікування хронічних кон'юнктивитів.
54. Гонобленорея немовлят та дорослих. Профілактика.
55. Аденовірусні кон'юнктивити. Їх клініка та лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
56. Дифтерія ока. Її клініка, діагностика, лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
57. Диференційна діагностика фолікулярних уражень кон'юнктиви (трахома, фолікулез, фолікулярний кон'юнктивіт).
58. Загальні принципи лікування трахоми.
59. Стадії трахоми, їх клініка. Суспільна та особиста профілактика трахоми.

60. Ускладнення трахоми з боку повік та рогівки.
61. Класифікація кератитів. Загальні принципи їх лікування.
62. Клініка та наслідки кератитів. Ендогенні кератити, які виникають при інфекційних та паразитарних захворюваннях (туберкульоз, сифіліс, бруцельоз, лепра, онхоцеркоз). Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
63. Повзуча виразка рогівки, її клініка та лікування.
64. Паренхіматозний кератит. Його клініка та лікування.
65. Герпетичні кератити. Їх діагностика та лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
66. Серозний іридоцикліт. Його клінічні особливості, перебіг, діагностика, лікування.
67. Клінічні ознаки фібринозного іридоцикліту, етіологія, патогенез, методи лікування.
68. Ускладнення та наслідки іридоциклітів.
69. Лікування іридоциклітів. Засоби, які розширюють зіницю. Показання та протипоказання до їх застосування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
70. Шляхи відтоку внутрішньоочної рідини.
71. Динамічна класифікація глаукоми.
72. Методи ранньої діагностики глаукоми. Значення диспансерного обстеження хворих на глаукому.
73. Клінічні форми первинної глаукоми, лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
74. Діференційна діагностика первинної глаукоми та катаракти.
75. Гострий напад глаукоми, його клініка. Діференційна діагностика з іридоциклітом.
76. Невідкладна допомога при гострому нападі глаукоми. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
77. Вторинна глаукома, її причини, клініка, лікування.
78. Природжена глаукома, її причини, клініка і лікування.
79. Аномалії положення кришталика, діагностика, ускладнення, лікування.
80. Природжена катаракта. Клініка, діагностика, методи лікування.
81. Стадії розвитку старечої катаракти. Діагностика та лікування.
82. Діагностика та лікування консервативне початкової стадії старечої катаракти.
83. Травматична катаракта. Особливості її перебігу, ускладнення, хірургічне лікування. Реабілітація хворих із травматичною катарактою.
84. Ускладнена катаракта, її причини, клініка, лікування.
85. Вторинна катаракта, її клініка, причини виникнення, хірургічне лікування.
86. Афекія, її ознаки, корекція.

Змістовий модуль 3.

87. Ознаки проникних поранень очного яблука. Невідкладна допомога при них.
88. Проникні поранення очей, ускладнені наявністю стороннього тіла. Методи локалізації стороннього тіла в оці.
89. Принципи видалення внутрішньоочних сторонніх тіл при проникних пораненнях очей.
90. Ускладнення проникних поранень. Реабілітація хворих із проникними пораненнями ока.
91. Симпатичне запалення, його клініка, профілактика, лікування.
92. Контузії очного яблука. Їх прояви та лікування.
93. Сторонні тіла рогівки та невідкладна допомога при них.
94. Електроофтальмія. Її клінічні прояви та перша допомога.
95. Ендофтальміт та панофтальміт. Їх клініка, причини, лікування.
96. Хімічні опіки очей, клініка, невідкладна допомога. Реабілітація хворих із хімічними опіками очей. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.
97. Термічні опіки очей, клініка, невідкладна допомога.
98. Внутрішньоочні пухлини, клінічний перебіг, лікування.
99. Військова лікарська експертиза при захворюваннях очей.
100. Виявлення агравації та симуляції. Контрольні методи виявлення гостроти зору.
101. Встановлення групи інвалідності внаслідок порушення зору.
102. Клініка невриту зорового нерва. Причини, диференційна діагностика з застійним диском зорового нерва. Запальні захворювання зорового шляху, зумовлені вірусними інфекціями,

хламідійною інфекцією, сифілісом, туберкульозом, фокальною інфекцією, автоімунними захворюваннями.

103. Офтальмоскопічна картина застійного диску зорового нерва. Значення його у діагностиці пухлин мозку.
104. Зміни очного дна при гіпертонічній хворобі
105. Зміни очного дна при цукровому діабеті.
106. Зміни очного дна при захворюваннях крові.
107. Зміни очного дна при СНДі.
108. Відшарування сітківки, етіологія, клініка, лікування.
109. Гострі порушення кровообігу сітківки. Причини, клініка, лікування. Виписування рецептів на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування даної офтальмопатології.

11. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ЗАЛІКУ

Уміти:

1. визначати гостроту зору суб'єктивним методом
2. визначати кольоровідчуття за допомогою поліхроматичних таблиць Рабкіна
3. визначати поле зору контрольним методом та за допомогою дугового периметру
4. визначати темнову адаптацію орієнтовним методом

Уміти провести дослідження та оцінити результати:

5. огляд і виворіт повік
6. дослідження рогівки методом бічного освітлення
7. обстежити чутливість рогівки
8. пальпаторно визначити чутливість війкового тіла
9. пальпаторно визначити внутрішньоочний тиск
10. дослідження кришталика у прохідному світлі
11. визначення кута косоокості за Гіршбергом

Уміти надати невідкладну допомогу:

12. при гострому іридоцикліті
13. при гострому кон'юнктивіті
14. при сторонньому тілі кон'юнктиви, рогівки
15. при гострому нападі глаукоми
16. при проникному пораненні ока
17. при хімічному та термічному опіках ока.

Уміти випикувати рецепти на основні лікарські засоби, які застосовуються для лікування офтальмопатології.

12. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Модульний контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (залікового кредиту). Семестр закінчується підсумковим модульним контролем.

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, для чого використовуються питання для контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних

занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування типових та нетипових ситуаційних задач, а також під час перевірки правильності виконання лабораторно-дослідницьких завдань.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час проведення підсумкових контрольних робіт під час останнього заняття змістовного модуля.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється на останньому практичному занятті після завершення модуля у формі заліку. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань). Поряд з цим студенти виконують практичну роботу, що додається до білета та розв'язують ситуаційні завдання, що також враховується при оцінюванні їх знань.

13. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивченні навчальної дисципліни, враховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 200 балів.

Оцінювання модуля

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля становить 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність — 120 балів (60%), за результатами підсумкового модульного контролю — 80 балів (40%).

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Студент має отримати оцінки з кожної теми.

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляється оцінка за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих в університеті **критеріїв оцінювання** для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який глибоко і твердо засвоїв матеріал і послідовно, грамотно й логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому у студента не виникає труднощів при зміні завдання, вільно справляється із задачами, питаннями та іншими видами використання знань, показує знання монографічної літератури, вірно обґрунтовує прийняття рішення, володіє різносторонніми навичками практичної роботи. Відповідає 20 балам.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає його, котрий не допускає суттєвих помилок у відповіді на запитання, вірно

використовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Відповідає 16 балам.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, котрий має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недостатньо правильно формує, порушує послідовність у викладенні матеріалу і відчуває труднощі у виконанні практичної роботи. Відповідає 12 балам.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, котрий не знає частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначатися кількістю тем у модулі.

Підсумковий бал за поточну діяльність визначається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, але не більше 120 балів.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. Наприклад: 12 балів x 6 тем = 72 бали.

Порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового модульного контролю, оцінювання з дисципліни в цілому).

Розподіл балів, які присвоюються студентам (з примітками: - про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля, - про конвертацію балів у традиційні оцінки "5", "4", "3", "2" при засвоєнні теми модуля; - про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК); - про мінімальну кількість балів за складання модульного контролю).

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 46/1,5	3 (№№ 1-3)	6	20	16	12	0	0	72

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Визначення кількості балів, яку студент набрав з дисципліни

Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів дисципліни (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів дисципліни).

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку студент набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 12 балів) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади, але у жодному разі загальна сума балів за дисципліну не може перевищити 200 балів.

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS та за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як у шкалу ECTS, так і у чотирибальну шкалу. Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються кафедрою у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижче наведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

18.1. Базова

1. Офтальмологія. Підручник. За ред. Г.Д.Жабоедова, Р.Л.Скрипник, К.: «Медицина», 2011. - 424 с.

2. Глазные болезни. Основы офтальмологии: Учебник / Под ред. В.Г.Копяевой.- М.: Медицина, 2012. – 560 с.
3. Кучук О.П., Сикирицька Т.Б., Лучик В.І. Офтальмологія. Тести і еталони, клінічні задачі, принципи лікування очних захворювань та рецептура основних лікарських засобів: Посібник. – 2-е вид., доповнене і перероблене.– Чернівці, БДМУ, 2011.– 856 с.
4. «Курація та історія хвороби офтальмологічного пацієнта»: Навчально-методичний посібник на електронному носії [Кучук О.П., Пенішкевич Я.І., Карлійчук М.А., Сикирицька Т.Б.]; Укр. Буковинський державний медичний університет. 5,42 МБ файлів 11 – Чернівці: БДМУ, 2018.
5. «Зміни органа зору при загальних захворюваннях»: Навчально-методичний посібник на електронному носії [Кучук О.П., Пенішкевич Я.І.]; Укр. Буковинський державний медичний університет. 6,71 МБ файлів 18 – Чернівці: БДМУ, 2018.

18.2. Допоміжна

1. Астахов Ю.С., Ангелопуло Г.В., Джалиашвили О.А. Глазные болезни: Для врачей общей практики: Справочное пособие. – СПб.: СпецЛит, 2001.–240 с.
2. Егоров Е.А., Ставицкая Т.В., Тутаева Е.С. Офтальмологические проявления общих заболеваний. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 592 с.
3. Кански Дж.Дж. Заболевания глазного дна / Джек Дж. Кански, Станислав А.Милевски, Бертил Э.Дамато, Воган Тэннер; Пер. с англ.; Под общ. ред. чл.-корр. РАМН, проф. С.Э.Аветисова. – М.: МЕДпресс-информ, 2008. – 424 с.
4. Кански Д. Д. Офтальмология. Атлас-справочник: пер. с англ. / Д.Д. Кански, Б. Боулинг. – М.: Мед. лит., 2009. – 184 с.
5. Клиническая офтальмология. Под ред. Джек Д. Кански. Перевод с английского. Wroclaw: “Elsevier Urban & Partner”, 2009. - 944 с.
6. Кучук О.П., Ловля Г.Д. Очні симптоми при загальних захворюваннях. – Чернівці: БДМУ, 2007. – 164 с.
7. Межнациональное руководство по глаукоме. Т. 1. Диагностика и динамическое наблюдение за пациентами с глаукомой / Е.А. Егоров [и др.]. – Москва: «Издательство «Офтальмология», 2013. – 110 с.
8. Фармакотерапия глазных болезней. В.И.Морозов, А.А.Яковлев, М.: “МЕДпресс-информ”, 2009. – 512 с.
9. Офтальмология в вопросах и ответах: учеб. пособие / Под ред. Х.П.Тахчиди. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 336 с.
10. Офтальмология: национальное руководство / Под ред. С.Э. Аветисова, Е.А. Егорова, Л.К. Мошетовой и др. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 944 с.
11. Офтальмологія у схемах / П.А. Бездітко, С.Ф. Зубарев, М.В. Панченко та ін. – Х.: Золоті сторінки, 2008. – 84 с.
12. Офтальмология. Фармакотерапия без ошибок. Руководство для врачей / под ред. Ю.С. Астахова, В.П. Николаенко. – М.: Е-нота, 2016. – 648 с.
13. Сомов Е.Е. Клиническая офтальмология. – М.: МЕДпресс-информ, 2005. – 392 с.
14. Спэлтон Д.Дж. Атлас по клинической офтальмологии / Под общей ред. А.Н.Амирова. – М.: МЕДпресс-информ, 2007. – 724 с.
15. Ланг Г.К. Офтальмология. Карманный справочник-атлас. – Изд-во Практическая медицина, 2017. – 840 с.
16. Неотложная офтальмология: учебное пособие / Под ред. Е.А.Егорова. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007.- 184 с.
17. Федоров С.Н., Ярцева Н.С., Исманкулов А.С. Глазные болезни. – М.: Издательский центр «Федоров», 2000. – 388 с.
18. Хаппе В. Офтальмология. Перевод с нем./ Под общей ред. к.мед.н. А.Н. Амирова. – М.: МЕДпресс-информ, 2005. –352 с.
19. Хойт К.С., Тейлор Д., Детская офтальмология. Пер. с англ. под. общ ред. ЕИ.Сидоренко. – М.: Издательство Панфиловаа, 2015. Т. 1. – 672 с.

20. Протоколи надання медичної допомоги за спеціальністю «Офтальмологія» (наказ МОЗ України №117 від 15.03.2007).

21. Режимні накази з Реєстру МОЗ України для виконання у лікувально-профілактичних установах області.

18.3. Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ - <http://moodle.bsmu.edu.ua/>
2. Сайт МОЗ України - <http://www.moz.gov.ua>
3. Сайт Громадської Спілки Всеукраїнський Альянс Офтальмологів
<http://www.ophtalmolog.kiev.ua>

15. УКЛАДАЧ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Карлійчук Марина Аксентіївна – доцент кафедри офтальмології ім. Б.Л.Радзіховського, д.мед.н, доцент.